

حیات

میانہ رانما میانہ... دیارِ دانا ہر وہ میانہ قاتلہ...
- نیچہ -

نومبر ۱۰ غرور شدہ

سنہ لکی پوسٹ ایلہ ۵ لیرا
(اجنبی مملکتلر ایچین ۵ دولار)

ایونہ و اعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسہ
مراجعت ایدیلیر
یازی ایشلرینک مرجعی آفرہ مرکزدر

ادارہ مرکزی :

آفرہ ۵ ، استانبول جلدستندہ آفرہ
معاونت امینلکی پستہ کی دائرہ

استانبول بوروسہ :

استانبول ۵ ، پانچالی جلدستندہ و سبلی پرشہ
ادارہ خانگی ماحظندہ کی دائرہ
تلفون : ۳۶۰۲

سابق : ۱۱

آفرہ ۱۰ ، شباط ، ۱۹۲۷

۱ نجی جلد

لسانمز ، سلاممز ...

لسانمزه قارشى اھمالكار لغمز قالبا معروف
حدی جوق آشمش اولاجق كه صوك كونلرده
غزته و مجموعہ لردہ انك مهم بحثلردن بری ده بو
اولدی . حقیقہ ملی لسانمزی بك فناخیر پالا بورز .
نعمناستنز ونه لزومسز بر آلاى اجنبی كھلری
قونوشور كن ، و یازار كن انسانك قانی دوكدوراجق
برلاقیدی ایله ، قوللانوب دوریوروز . مثلاً : بك اعلا
هوا جریانی دیمك ممكن ایكن و شیمدی به قداره ب
بویله دیمش ایكن باقیورسكز غزته نك بری
غریبدن بحث ایدر كن و قورانده رمدن چكیمه بی
توضیه ایدیور . هر كسك بیلدیكى دیواراعلافی
یرینه « آفیش » دینبور وونككلا كتفا ایدیلیمه رك
« آفیشاژ » تصویر ده لسانه صوقولور . یاياكلش
قوللانیلان اجنبی كھلری نه دیورسیكز ، مثلاً
قابوتاژ ... بو كھلری و قابوتاژ شكندہ یازماوان بر
غزته به قادر تصادف ایدیلیر .

بولاقیدی یالکمز غزته لره ، یالکمز علی العاده
مکالمه لرمده انحصار ایتمه بور . ایشته انك بویوك
علم و عذرت مؤسسہ سی اولان دارالفنونك ادبیات
قا کولتہ سنه مربوط ایکی مؤسسہ نك - حمری :
تورکیته و السقنوسہ سی « تور قولوزی » مؤسسہ سی
هیچ اولماز سنه دوغروون دوغرویو تورکککله
و تورکجه ایله علاقه دار برعلی تحریات مؤسسہ سنه
داهاتورکجه براسم طاقیلاماز میدی ؟

صوکرادقت بوبورولیورمی ، لسانه یالکمز
اجنبی كھلر کیرمه بور ، یاواش یاواش اداتلر
و قولانیسیله قاعدملرده کیریور : ... جسم

.. نیست ، .. لوژی ، .. لوژیک ، .. نیک ،
.. یوآر ... ، لاحقہ لری داهای شیمیدین
تورکجه به بورونلری صوقدیلر . هله بعضاً نه
غریب كھلره تصادف ایدیلور . ایشته برتانه سی :
کانیست ، کانجی دیمك اولاجق .

با فرانسزجه بیلیمه نلرک بعضاً بو مودا
یوزندن دوشدکری کولونج وضعیته نه دیرسکز ،
ایشته بونلرک انك پارلاق مثاللردن بری : کچن
آیلرده ازمیتده چیقان بر غزته اوراده کی اورتا
مکتبده مختلط تدریسات یا پیلماسی مناسبیله
معارف مدیرندن ستایشله بحث ایدر كن « لیهرته ن
معارف مدیرمز ، دیور ... !

تورکجه مز کوندن کونه سادله شور
و کوزله شور . و بو کونکی حالیه بو کونکی
تفکر مزی تمامیه افاده به آلوریش - لی بر آلت
حالی ده آلدی ... یالکمز براز دقت ایتمه كده
اوق مغشوشیدن قورتارسق ، ظن ایدهرم كه
بوکیلی دیلممز شیمیدیلک انك بویوك خدمتی
یامش اولوردق ... هیچ اوزولمه دن لسانمزه
دولتور دیغمز یا بانجی كھلر باری فلسفی ، علمی
وفنی تعبیرل اولسه انسانك جانی یا نایاجق ...
حالبو كه صوك سنه لرده بیلشیق بیلشیق دیلمزه
دولاشان اجنبی كھلرک یوزده دولسانی تصلف دن
باشقارشیته یاراما باجق معناسز لقلردر . بعضیلری
بوکیلی كھلره برین الملل باقتاسی یا پیشدیریورلر .
کویا قوت بول « آباق طوبی » دینه مزمش ، چونكه
بو كھلر بین الملل قوللانیلان بر تعبیر ایش ... حالبو كه
بونی دنیانك انك بویوك ملتلردن بری اولان آلمانلر
لسانلری نه « فوس بال » دییه ترجمه ایدهرك
آمشلردر ، بو بین الملل لكده خاطرده طوتولماسی
ایجاب ایدن بر مهم جهت ده بعضاً شكلا بر برینه
بکزه بن كھلرک ییله مختلف لسانلرده آبری آبری

تلفظ ایدیلدیکی در : مثلاً : Culture کله سی بین المللدر ،
لاکن یالکمز معنی اعتباریله . (اوده بدرجه به
قادر ینه فرقلی اولق اوزره) ؛ یوقسه بو کله بی
فرانسزلر « کولتور » تلفظ ایدرلر ، انکیزلر
« کلچور » ؛ آلمانلر ایسه بونك هم املاسی ،
هم ده تلفظی ده کیشدیرمشلردر . مختلف ملتلر
آراسنده املا و تلفظ اعتباریله هیچ بر تحوله
اوغرامادن قوللانیلان حقیقہ بین الملل كھلر
بلکه عشرات مرتبه سی بولما باجق درجه ده
آزدر . بز بویله بین الملل دییه هیچ فرقده
اولمادن لسانمزه خالص فرانسزجه كھلری - هم ده
اصلی تلفظلری نه دینی بر حاسبتله مربوط قالمق
شرطیله - دولدور و بور دیوروز ... بو کیدیشله
اون اون بش سنه صوکر کوزل واصل
تورکجه نك ، مع الاسف ، برنوع « لینغو آفرانقا »
حالی آلماسی احتمالی جوق قوتلیدر .

یکی رفکری افاده ایچین محتاج اولدیغمز كھلری
خالص تورکجه اولارق یکیدن یا پامه یورسق
باری بومقصد ایچین یا شایان برلساندن حاضر كله
آلماسق ده مثلاً بوتون آوروپا ملتلری نك یابدق لری
کیبی لاتینجه ، ویا یونا نجه دن جذری آلق صورتیله
تورکجه اداتلرک یاردیمیه یکی كھلر یا بسق
و تلفظلری نه دیلمزك آهنگنه اویدورسق
لسانمزك اصالتی قورومش اولوردق . ناصیل كه
اسکیدن عربجه دن كھلر آلیر كن بویله یا پیوردق ،
عربلرک تصرفلری نه ذره قادر اهمیت ویرمه دن
عرب كھلری ایسته دیکمز کیی تصرف ایدیوردق
و بویله جه بك اعلا بر آلاى یکی - ویا لکمز تورکجه ده
قوللانیلماسی اعتباریله تورکجه - كھلر یا پامشوق .

لسانمزه قارشى کوستردیکمز بولاقیدی نك
بویوك بر اجتماعی تهده کیی اولدیغی ده اونو تمامالی ز
تورکجه اسکیدن ایکی ایدی : « اوقومشلر »

معلمه شدنی بر ذات الرثه کج بردی. اونی قومشولرندن
بر متقاعد عکری دوقنوری ندای ایدیوردی .
خسته لک اون اوجونجی کونی دوقنور بر قواسولنا .
سیونه احتیاج کوردی، فا کونته معلملرندن بر آسکی
آرقاداشنی کتیردی .

اوزون بر معاینه دن سوکرا مودت خانه بر آرز
ترددی بر لسان ایله : شیدیکلک یکمیش اولسون خام
افتدی! دیدیلر، فقط جکرلر بر آرز ضعیف ...
خسته لک بر زمان استراحت، حتی کوچوک بر هوا
تبدیلنه احتیاجی وار ... مراق ایتمه ییک ... یک
اهمیتی بر شی دکل ... هن حالده بر زمان مکتبه
کیتنه ملی .

§

ایرته سی صبح غریبه لرده شویله بر حوادث
اوقونودی :

« ... مکتبی آنا صنی معلملرندن ستاره خاعک
بر مکتب تفری ائسانده تتر قاعده جلیله ته مخالف
اوله رق باشی آجیدنی ویالکزی بونکلده اکتفا ایتمه رلک
آجیق صاجیق بر حالده دولاشدنی و او باشان کروهندن
بر کیمه یی رفاقته آلدنی کوروله رک معارف نظارت
جلیله ته اخبار ایدلش و کرک شریعت مبعجله مزاحکامی،
کرک معلمه لک وقار و حیثیتله غیر قابل تألیف اولان
بو ناچا احوال سیله ستاره خاعک سلک جلیل معارفده
استخدام ایتمه مک اوزره عزل و اخراجی نظارت
جلیله دن معارف مدیریتنه اعمار ایدلشدر . »

رئیس نوری

یکی کتابلر

نورک انقوبلی [۱] . — جلال نوری بکک
اورتا قطعه ده ۳۹۷ صحیفه یی احتوا ایدن بویکی آری
« انقلاب تاریخمزک نیرکی نقطه لرینی کومرتمک »
مقصیده یازیلشدر . محتواسی شو فصللره آیرلشدر:
مقدمه ، محیط ، عرق ، زمان ، مدنیت ، غرب
مدنیتته تعریضات ، غرب ایله شرق آراسنده
عنائیلیق ، ابتدای و اتباعی مدنیت ، فکری
استحضارات ، یکیلکله ، اسکیلکله ؛ لسان یحی ،
عنائیلجه و تورکجه ، الفبا مسئله سی عرب و لاتین
حرفلری ، صرفانه دأثر ، ادبیات حقنده ، معاشرت
حقنده ، نفوس ، بر آرز اقتصادیات ، جهان بحرانی
حاشیه : سرمایه و سی ، مخالف فکرلر ، بعض
تطبیقات ، صوک فصل ، لاحقته : لسان حقنده ،
لاحقه : مدنیت حقنده ، لاحقته : اوج عمومی انقلاب ،
اقتصادی انقلاب ، ادبیات و بدیعیاتده انقلاب ،

[۱] محوری : جلال نوری . ناشری : سمیع لطیف ،
مبولت کتبخانه سی ، استانبول باب عالی جاده سی

دینی انقلاب . بر ده سلیمان نظیف بکک تقریرش
مکتوبی .

طائفی بر مصاحبه لسانیه یازیلش اولان بو اثری
باشدن نهایتیه قادیار ممکن اولدنی قادیار دقتله اوقودق .
نتیجه ده ، اعتراف ایدلم که، تورک انقلابی حقنده بر شی
اوکریش اولماق . کتاب انسانده ، داها زیاده ،
« مستعار » بر غرب روحنی (مانشالنه) ایله
یازیلش بر اثر انطباعی بر اقیور . غالباً جلال نوری
بک بو کتابی ایله شیدیدی به قادیار مختلف اجتماعی
و تاریخی مسئله لره دأثر نشر ایتدیکی فکرلری یکی
شرائطه کوره تصفیه ایتک ایستمش . اثرده شرق
عائد سطرلر نه قادیار مبالغه لی بر ذمی احتوا
ایدیورسه غربیه عائد اولانلرده او قادیار سطحی
مدخلردن تشکل ایدیور . مثلاً : ۲۰۴ نجی صحیفه ده
شو سطرلری اوقیوروز :

« شرقده متفرض بر صنعتک مک توك ایزلرینه
(اطالانه) تصادف ایدیملکه برابر ، صنی نفایس
کوره سیوروز . اسکیدن ده بویله بدایع یوقدی .
حالبوکه (رونه سانس) دورنده ، آوروپاده
کوزلشمک بر عمده تشکیل ایدهردی که بو اعتیاد
طبیبی ده خیلدن خیلی به ایجلمشدر . نفیس بر
بنا ، مزین بر جبهه محتم بر معبد ، منجم ستونلر
و رواقلر ، دلشین خیابانلر ، قورولر ، باغچه لر هیکلر
و آبدلر ... » ده نیور . شرق بو درجه بدایعدن
محروم تلقی ایتک ، بزه ، اولور اولماز غربیلنک بیله
یا بامایاجتی بر ایش کی کورونیور . مشهور انکلیز
بدیعیاتچی راسکین نک فکرینجه دنیا ده ایکی معماری
بدیعه سی وارمش : بری غربیه و ندیکک « سان
مارقو » سی ، دیکری شرقده ، هندستانده بر تورک
آبده سی اولان « تاج محل » . تاج محل یالکزی بناسی
اعتباریه دکل باغچه سی ، اطراف ، حوضلری و یوللریله ده
بدیعی بر آردر . و هندستانده داها بر جوق بویله
بدیعه لر واردر . بلکه اوزاقلنی دویسیله جلال
نوری بک بونلری بردن بره خاطر لایامامشدر ؛ فقط
هر کون ایچنده یاشادنی استانبولده ابدیاً افتخار
ایده سیله جکمز بدیعه لری نه دن انکار ایتدیکی
آکلامق قولای اولماور .

غربیه کی عمومی نظافات مسئله سنه کلنجه : بوده
(رونه سانس) ه اینه جک قادیار اسکی بر تاریخه
مالک اولماسه کرک . معروف انکلیز رومانچیسی
دیکنز آمریقا نوظلرنده اون دوقوزنجی عصرک
اوزنلرنده نیویورکک بوبوک جاده لرنده « برود
و دی » ده دوموز سورولری کردیکی قید ایتشدر . [۲]
طبیبی بو کون چینک بعض ایجری شهرلرنده اولدنی
کی . آمریقا شهرلری اینه تیزلنکده دائماً برنجی
ایدیلر و حالاده او یله درلر . بو مسئله لرک شرقیلق
و غربیلق ایله بک علاقه سی اولماسه کرک . بو کون
بیله ایتالیا ناک جنوب شهرلری هر هانکی بر شرق
شهری قادیار ییلسدر .

[۱] اون بدلی عصرده بیله غربیه بعض بوبوک شهرلرنک
بره لانی و لرنک تاریخده اوقوناییلر .

نورده : ده ق میله دن ۱۹۲۵ . طبیبی ، صحیفه ۳۹۲ .

آرده حقیقی معناسیله آنجاق « تناس » ایدیلن
بختر حقنده بک سطحی تدقیقلره استناد ایدن بک
قطعی حکملرده وار مثلاً : لسان بخترلی کاملاً بویله .
هله لاتین حرفلری تابلوسی او قادیار محله ترتیب
اولونش و او قادیار اکسک بر شی که
تورکجه یی بونلرله یازمقدن ایسه قره مانلیلرک سابق
« آناتولی » غرنه سی کیی روجه حرفلره یازمق
داها ایی اولاجق . محق که او حرفلر لسانغزی
جلال نوری بکک الفبا سندن جوق داها صحیح
یازاییلر .

لسانلری قطعی بر حدودله قدمه قدمه ، یکجهاتی،
لصوق ، انحنائی صنفلرینه آیران بر نظریه یه لزومندن
فضله قیمت و بریش کیی کورونیور . هله هنوز
ائبات ایدیلمه مش اولان بر مسئله یی مثبت فرض
ایدهرک ، بو قدمه لر لسانلرک بر تکامل مرتبه سی
عد ایتک فضولی بر ادعایه بکزه یور مثلاً جلال
نوری بک ، صیق صیق بحث ایتدیکی انکلیزجه یی بو
صنفلردن اوجنجه یه ادخال ایدیور ، ناصل که بو
تصنیق وضع ایش اولانلرده او یله یایمشلردر .
حالبوکه موده رن انکلیزجه بونلردن هیچ برینه ادخال
ایدیلمه به جک درجه ده اوج صنفدن هر برینه عائد
خصوصیتلره مالکدر . و هر لسان آرز جوق هم
یکجهاتی در . هم لصوق در ، هم ده جلال نوری بکک
ترجمه سیله - « انحنائی » در . بو مسئله سطحی
مطالعه لرله کیلوب آتیلاجق درجه ده بیسط دکلدنر .

سوکرا بعض مهمل افاده لره تصادف ایدیور .
مثلاً ۶۸ نجی صحیفه ده « وقتیله خرستیانلرک بر
(سقولاستیق) لری ، دیپسز بر علملری واردی »
دینیور « سقولاستیق » هر کس بیلرکه بر « علم »
دکل ، بر اصولدر . آلمانلر لاتین حرفی قوللانمایان
ملتلر آراسنده صاییلش ، حالبوکه آلمانجه مک یا کلش
اولارق « غوتیک » دنیلن یازیسی ده لاتینجه یازینک
بر خصوصی طریذدر .

« تورک انقلابی » کتابنه بزه جک مناسب اسم
ابراهیم حقنک اثر معروفندن اقتباس ایدی بک صورتیه
(انقلاب معرفت نامه سی) اولوردی (معرفت نامه یی
آنسیقلوپه دی مقابلنده قوللانیوروز) . حقیقه بو کتاب
نه الفبائی ونه ده منطقی بر تصنیفه تابع اولماقله برابر
انقلابلر حقنده کوچوک چاپده بر خلق آنسیقلوپه دیسی
در . ایچنده انقلابلره اوزاقلدن یاقیندن هر هانکی
بر صورتله مناصبتدار اولایله جک هر مسئله مختصر
مسورقه ده موضوع بحث ایدلشدر . بو اعتبارله ،
عندی حکملرندن صرف نظر ایدیلرسه ، خلق ایچون
فائده لیدر . و لسانی ستاده و اکلتد برنجی اولدنی
ایچون طائفی طائفی اوقوناییلرده ؛ لاکین قولایجه
هضم اولوناییلری ؟ . بو جهت اوقویاجقلرک دماقلرینه
تابعدر .

ع

مدیر مشول : محمد امینی
استانبول — ملی مطبعه